

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-4 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-12/220-96
Karar Tarihi : 26.03.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Şamil PİŞMAF, Muhammed Safa UYGUR,
Metin DEMİRCİ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Aytemiz Akaryakıt Dağıtım A.Ş.
Temsilcisi: Av. Timuçin YENİARAS
Söğütlüçeşme Cad. 83 Kadıköy/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Akpet Gaz A.Ş.
Ebulula Mardin Cad. No:22 Mayapark Tower I Beşiktaş/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Akpet Gaz A.Ş.'nin yaptığı dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 2002/2 Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Aytemiz Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (AYTEMİZ) vekili tarafından yapılan başvuruda özetle; Akpet Gaz A.Ş. (AKPET GAZ)'nin başvuruya konu taşınmaz üzerindeki intifa hakkını terkin etmemesi nedeniyle gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.01.2014 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 21.02.2014 tarih ve 2014-1-4/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 26.02.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 19.03.2014 tarih ve 2014-1-4/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- AKPET GAZ ile ilgili taraflar arasında akdedilen muhtelif sözleşmeler ile AKPET GAZ lehine tesis edilen intifa hakkından oluşan dosya konusu dikey ilişkinin 02.04.2013 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu ve bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamının dışında kaldığı,
 - Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağı,
 - Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı
- ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Dosya Konusu Dikey Anlaşmaya Yönelik Bulgular

- (5) AYTEMİZ vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;
- Dosya konusu taşınmaz üzerinde aynı zamanda işletici olan istasyon maliki tarafından 05.09.2007 tarihinde AKPET GAZ lehine 18 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
 - Taşınmaz üzerindeki intifa hakkının 4054 sayılı Kanun, 2002/2 sayılı Tebliğ ve Rekabet Kurulu kararları doğrultusunda geçersiz hale geldiği,
 - Bununla birlikte AKPET GAZ'ın gönderilen ihtarlara rağmen intifa hakkını terkin etmekten kaçındığı ifade edilerek AKPET GAZ hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (6) Anılan başvuruya ilişkin olarak AKPET GAZ tarafından gönderilen ve Kurumu kayıtlarına 10.02.2014 tarihinde giren yazıda ise özetle;
- Bahse konu taşınmaz üzerinde AKPET GAZ lehine 05.09.2007 tarihinde 18 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
 - Taşınmazın 22.01.2008 tarihinde Optimum Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (OPTİMUM)'ye intifa hakkıyla birlikte devredildiği,
 - 02.04.2008 tarihinde Age Akaryakıt Nak. İnş. Gıda Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. (AGE PETROL) ile Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (AKPET) ve AKPET GAZ arasında bayilik sözleşmesi imzalandığı,
 - Sözleşmelerin imzalandığı tarihte malik OPTİMUM ile AGE PETROL arasında herhangi bir organik bağ bulunmadığı,
 - Ne AKPET'in ne de AKPET GAZ'ın malik OPTİMUM ile herhangi bir bayilik sözleşmesi imzalamadıkları,
 - 30.10.2008 tarihinde malik OPTİMUM'un istasyonu Murat BARAL isimli şahsa devrettiği,
 - Murat BARAL'ın da bayi AGE PETROL ile hiçbir bağlantısı bulunmadığı,
 - Murat BARAL'ın 28.12.2009 tarihinde istasyonu tekrardan OPTİMUM'a devrettiği,
 - AGE PETROL ile AKPET GAZ'ın bayilik ilişkisinin 21.04.2011 yılına kadar devam ettiği ancak bu tarihten sonra Yıldızlar Can Petrol Ürn. İth. İhr. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. (YILDIZLAR) ile yeni bir bayilik sözleşmesi imzalandığı,
 - 13.08.2010 tarihi itibarıyla OPTİMUM'un hissedarlarından bazılarının bayi AGE PETROL'ün hisselerini devraldığı ve dolayısıyla bu tarihten itibaren bayi ile malikin bağlantılı hale geldiği,
 - AYTEMİZ'in daha sonra istasyonun maliki haline geldiği,
 - AYTEMİZ'in de bu istasyonu daha sonra 02.01.2014 tarihinde Ali Ağaoğlu Petrol İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (AĞAOĞLU PETROL)'ye devrettiği,
 - Bu çerçevede taşınmaz üzerinde bulunan intifa hakkının, malik ile bayi arasında bağlantı kurulduğu 13.08.2010 tarihinden itibaren beş yıl süreyle grup muafiyeti kapsamında değerlendirilmesi gerektiği,
 - Ayrıca AYTEMİZ'in 02.01.2014 tarihi itibarıyla taşınmazla hiçbir bağlantısının kalmadığı, dolayısıyla başvurunun reddi gerektiği,
- ifade edilmiştir.
- (7) AYTEMİZ vekilinin, Kurum kayıtlarına 25.02.2014 tarihinde giren yazısında ise özetle;
- 05.09.2007 tarihinde AKPET GAZ lehine tesis edilen 18 yıl süreli intifa hakkının, beş yıllık sürenin tamamlandığı 05.09.2012 tarihinden itibaren geçersiz hale gelmesi nedeniyle kaldırılması gerektiği,

14-12/220-96

- İntifa hakkının kaldırılması istemini AKPET GAZ'ın hukuka aykırı bir şekilde reddettiği,
- Bu durumun başka dağıtıcıların istasyonda faaliyet göstermesini engellemesi nedeniyle istasyonun değerini düşürdüğü,

.....(TİCARİ SIR).....

belirtilmiştir.

I.2. Değerlendirme

- (8) 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri ve Kurulumuzun kararlarından sarıh olduğu üzere, akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında düzenlenen ve bayiye rekabet etmeme yükümlülüğü getiren bayilik sözleşmeleri ile bunlarla bağlantılı intifa, kira ve benzeri sözleşmelerin, kural olarak beş yıl süreyle aynı Tebliğ ile getirilen grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkânı bulunmaktadır. Bununla birlikte, belirli koşulların varlığında, ilgili dikey anlaşmanın Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna kapsamında kabul edilmesi ihtimal dâhilindedir. Ancak bir dikey anlaşmanın anılan Tebliğ'in 5/a maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için, dikey anlaşmanın kurulduğu andan itibaren malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantının bulunmaması gerekmektedir.
- (9) Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında da vurgulandığı üzere, anlaşmaya konu taşınmaz üzerinde dağıtım şirketi lehine intifa hakkı tanındığı durumlarda, malikler ile işletici arasında kurulmuş bir kiracılık ilişkisinin bulunması yahut malik ile işletici arasındaki karşılıklı hissedarlık ilişkileri, kan ve/veya sıhri hısımlık veya kefalet gibi ilişkiler Tebliğ'in 5/a maddesinde anılan türden birer bağlantı olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında Tebliğ'de yer alan bağlantı kavramı halin icabına göre diğer her türlü hukuki ve/veya iktisadi ilişki şeklinde de tezahür edebilmektedir.
- (10) Bu çerçevede somut olay irdelendiğinde, başlangıçta AKPET'e ait olan dosya konusu akaryakıt istasyonu üzerinde AKPET GAZ lehine 05.09.2007 tarihinden itibaren 18 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği; 22.01.2008 tarihinde istasyonun OPTİMUM tarafından devralındığı; müteakiben AKPET GAZ ile aynı teşebbüs bütünlüğü içerisinde yer alan AKPET¹ ile OPTİMUM ve AGE PETROL'ün arasında 02.04.2008 tarihinde bir Bayilik ve İşleticilik Sözleşmesi imzalandığı; bahse konu sözleşmede OPTİMUM'un bayi AGE PETROL'ün sözleşme ve eklerini ifası hususunda mülga Borçlar Kanunu'nun 110. maddesi kapsamında taahhüt üstlendiği görülmektedir.
- (11) Kurulumuzun 22.11.2012 tarihli ve 12-59/1560-561 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, malikin sözleşme yoluyla bayinin dağıtım şirketi nezdinde oluşacak borçlarından müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla sorumlu tutulmuş olduğu durumda, malik ile bayi arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantı bulunmadığı yönündeki iddianın kabulü mümkün değildir.
- (12) Somut olayın maddi koşulları bu çerçevede değerlendirildiğinde, Bayilik ve İşleticilik Sözleşmesi'nin ilgili taraflarca imzalandığı 02.04.2008 tarihi itibarıyla işletici AGE PETROL ile malik OPTİMUM arasında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde anılan türden bir bağlantının varlığının kabulü gerekmektedir. Hal böyleyken ilgili taraflar arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dosya konusu dikey anlaşmanın da 02.04.2008 tarihinden itibaren beş yıl süreyle olmak üzere 02.04.2013 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunduğu, bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı değerlendirilmektedir.

¹ AKPET ve AKPET GAZ, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi anlamında aynı teşebbüs bütünlüğü içerisinde yer almakta olup, daha önce Aytemiz Ailesi tarafından kontrol edilen şirketler Kurulumuzun 14.08.2008 tarih ve 08-50/748-304 sayılı kararıyla izin verilen işlem neticesinde LUKOIL Grubu tarafından devralınmışlardır.

14-12/220-96

- (13) Öte yandan başvuruya konu istasyonun, yeni istasyon olmaması nedeniyle Kurulumuzun konuyla ilgili emsal kararlarında² ortaya konulan beş yıldan uzun süreler için bireysel muafiyetin şartlarını da sağlamadığı dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

J. SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
1. Akpet Gaz A.Ş. ile ilgili taraflar arasında akdedilen muhtelif sözleşmeler ile Akpet Gaz A.Ş. lehine tesis edilen intifa hakkından oluşan dosya konusu dikey ilişkinin 02.04.2013 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu ve bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamının dışında kaldığına,
 2. Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağına,
 3. Bu nedenle, gerekçeli kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca taraflara görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

² Kurulumuzun 25.02.2010 tarihli, 10-19/229-87 sayılı ve 18.03.2010 tarihli, 10-24/338-122 sayılı kararları.